



**РЕШЕНИЕ**

05 09, 2022

г. Агрыз

**КАРАР**

№ 19-1

Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законнар, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, «Мисалга муниципаль акт проекты турында» Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгының 2022 елның 04 августындагы 10/13-09/3896 номерлы хезмәт хатын үтәү йөзеннән, Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Советы» ассоциациясенә 2022 елның 07 июнендәге 473 номерлы һәм Татарстан Республикасы прокуратурасының муниципаль хокукый актың тәкъдим ителгән проектына карата искәрмәләр, тәкъдимнәр булмау турында һәм аларның булмавы хакында 2022 елның 22 июлендәге 7/2-23/3703-22-20920053 номерлы мәгълүматын исәпкә алып, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы **КАРАР** ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы депутаты статусы турында кушымтада бирелгән Нигезләмәне расларга.
2. Әлеге карарны «Татмедиа» АЖ филиалының Әгерже районы «Әгерже хәбәрләре» газетасында, «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга, Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составында Әгерже муниципаль районының рәсми сайтында (<https://agryz.tatarstan.ru>) урнаштырырга.
3. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.
4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемә алам.

Муниципаль район Башлыгы,  
Совет Рәисе



А.Р. Вәлиев

## **Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы депутаты статусы турында Нигезләмә**

Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат үз вәкаләтләрен башкарганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрен билгели.

### **Статья 1. Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы депутаты статусының хокукый нигезе**

1. Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы депутаты статусы (алга таба - депутат) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары, «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлеге уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Жирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра.

### **Статья 2. Депутатның вәкаләтләре чоры**

1. Депутатның вәкаләтләре, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очрактан тыш, яңа чакырылыш Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы эшли башлаган көннән башлана һәм туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләре чоры «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасының «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлеге уставында билгеләнә.

### **Статья 3. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату**

1. Депутатның вәкаләтләре түбәндәге очракта вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләге белән отставкалар;
- 3) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтсез яисә хокуктан файдалану сәләте чикләнгән дип танылса;
- 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылса яисә вафат дип игълан ителсә;
- 5) аңа карата судның гаепләү карары законлы көченә керү;
- 6) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

хезмэт һәм хезмэт вазыйфаларын башкаруга берләштереп, үз депутат эшчәнлеген алып бара, моңа Татарстан Республикасының “Әгерже муниципаль районы” муниципаль берәмлеге уставында билгеләнгән очрақлар керми.

## **Статья 6. Депутатның эшчәнлек формалары**

1. Депутатның эшчәнлек рәвешләре түбәндәгеләр:

а) Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы утырышларында катнашу;

б) Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы карарлары проектларын Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы каравына кертү;

г) депутат гарызнамәсен кертү;

д) депутат мөрәжәгатен жибәрү;

е) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, ижтимагый берләшмәләргә һәм аларнын вазыйфаи затларына тәкъдимнәр кертү;

ж) тиешле вазыйфаи затларга гражданнар хокукларын бозуның ачыкланган очрақларын кичекмәстән кисәтү чараларын күрүне таләп итеп мөрәжәгать итү;

з) сайлаучылар белән эш;

и) депутат берләшмәләре - фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;

к) территориаль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлеге шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Татарстан Республикасы “Әгерже муниципаль районы” муниципаль берәмлеге уставында, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы Регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

## **Статья 7. Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы утырышларында депутатның катнашуы**

1. Депутат Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы утырышларында шәхсән үзе катнаша.

2. Депутат Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советының утырышлар уздыру вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында вакытында хәбәр итә, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы Регламенты нигезендә барлык кирәкле материалларны ала.

Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы утырышында катнашу мөмкинлеге булмаса, депутат бу хакта Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советының оештыру бүлеге башлыгына алдан ук хәбәр итә.

3. Депутат түбәндәгеләргә хокуклы:

1) комиссиядә һәм тиешле вазыйфаларга Татарстан Республикасы Әгерже

1. Депутат үз компетенцияләре чикләрендә Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советы яисә аның комиссияләре кушуы буенча депутат Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советы карарларының үтәлешен жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, аларның оештыру-хокукий рәвешләренә һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, муниципаль берәмлек чикләрендә урнашкан оешмалар тарафыннан тикшерүләрдә катнаша.

3. йөкләмәнең үтәлеше нәтиҗәләре турында депутат Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советына яисә аның комиссиясенә хәбәр итә.

### **Статья 10. Депутат запросы (гарызнамәсе)**

1. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советы утырышларында депутат гарызнамәсе белән жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советы төзи яисә сайлана торган башка органнар житәкчеләренә, Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе - депутат мөрәҗәгәте, ул Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советы карары буенча депутат гарызнамәсе буларак таныла. Депутат гарызнамәсе турындагы тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советы утырышында игълан ителә.

3. Жирле үзидарә органы, муниципаль предприятие яисә депутат таләбе юлланган вазыйфаи зат, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яисә учреждение житәкчесе аңа Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советы билгеләгән вакыттан алып 30 календарь көннән дә соңга калмыйча язма рәвештә җавап бирергә тиеш. Җавап депутат гарызнамәсе жибәрелгән орган житәкчесе, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яисә учреждение житәкчесе тарафыннан йә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Сорау инициаторы гарызнамәдә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнашу хокукына ия. Аларны карау көне турында гарызнамә инициаторы алдан ук, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советы жирле үзидарә органын, жирле үзидарә органының вазыйфаи затын, муниципаль предприятие яисә учреждение житәкчесен Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советы билгеләгән срокка депутат гарызнамәсе буенча кабул ителгән карарны үтәү турында язма җавап бирергә хокуклы.

### **Статья 13. Депутатларның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы**

1. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советы депутаты уртак эшчәнлек алып бару һәм карала торган мәсьәләләр буенча позицияне белдерү өчен төзелә торган депутат фракциясе яисә төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзү, теркәү һәм аларның эшчәнлеген тәртибе Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советы Регламенты белән билгеләнә.

### **Статья 14. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары белән үзара мөнәсәбәте**

1. Депутат Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәэмин итә торган тулы хокукка ия.

2. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советы депутатның Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы сайлау округындагы эше турында, аның Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Советының, аның органнарының карарларын һәм йөкләмәләрен үтәү турындагы хәбәрән тыңларга хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфай затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, жирле үзидарә органнары эшчәнлеген турында депутатка мәгълүмат бирәләр, икътисадый һәм социаль үсеш программаларын үтәүнең барышы турында, депутатның тәнкыйть искәртмәләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар хакында хәбәр итәләр, закон депутаты, муниципаль берәмлекләренң вәкилләклә органнары эше практикасын, жәмәгать фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

### **Статья 15. Депутатның вазыйфай затлар тарафыннан кабул итүгә хокукы**

Үз эшчәнлегенә мәсьәләләре буенча депутат Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы территориясендә жирле үзидарә органнарының, предприятиеләрнең, оешмаларның, муниципаль милек рәвешләрендәге учреждениеләрнең вазыйфай затлары тарафыннан чираттан тыш кабул итү хокукынан файдалана.

### **Статья 16. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы**

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфай затларыннан аның закон белән саклана торган яшерен эшчәнлеген белән бәйле булмаган мәсьәләләр буенча мәгълүмат алырга хокуклы.

### **Статья 17. Депутатның бурычлары**

б) коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәяси партия идарәсендә, һөнәри берлек органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешманың сайланулы органы тарафыннан катнашудан, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтләренен съездында (конференциясендә) яисә гомуми жыелышында катнашудан тыш) катнашу;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Советы Ассоциациясендә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә күрсәтү;

г) муниципаль берәмлекнең идарә органнарында һәм ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә оештыруны, гамәлгә куючысы (катнашучы) муниципаль берәмлек булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) тарафыннан оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләрен муниципаль берәмлек исемненнән гамәлгә ашыру тәртибен йә муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә тапшыру;

д) федераль законнарда каралган башка очраklar;

3) укытучы, фәнни һәм башка ижат эшчәнлегеннән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Шул ук вакытта укытучылар, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары исәбеннән генә финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительләр яисә күзәтү советлары, коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган чит ил оешмалары һәм Россия Федерациясе территориясендә аларның структур бүлекчеләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләр башкаручы депутат гражданлык административ яки жинаять эше буенча яки административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очраklarыннан тыш) сыйфатында катнаша алмый.

## **Статья 19. Депутат этикасы**

1. Депутат закон, этика һәм мораль нормаларын төгәл үтәргә тиеш, шул исәптән:

1) Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Советы утырышларында билгеләнгән дисциплинаны һәм регламентны сакларга;

2) башка депутатларга, вазыйфаи затларга һәм депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мөнәсәбәтләргә керүче гражданнырга карата ихтирамсызлык һәм ихтирам күрсәтмәскә;